

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**ПРОУЧВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО И МЕХАНИЗМИТЕ НА
ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ В ПРОВЕЖДАНАТА ДО СЕГА ПОЛИТИКА
ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНИ БЕРКОВИЦА И ГОДЕЧ И
АНАЛИЗ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ТЯХНАТА
ГОТОВНОСТ ЗА УЧАСТИЕ В ПРОЦЕСИТЕ НА ВЗЕМАНЕ НА
РЕШЕНИЕ ЗА ФОРМИРАНЕ, ИЗПЪЛНЕНИЕ И МОНИТОРИНГ**

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

Съкращения.....	2
Увод.....	3
Нормативна база	4
Консултативни съвети по въпросите на туризма.....	5
Политики за развитие на туризма	6
Анализ на заинтересованите страни	7
Идентифициране на заинтересованите страни.....	9
Приоритизация на заинтересованите страни	10
Участие на гражданите.....	11
Приложения	15

СЪКРАЩЕНИЯ

ЗТ	Закон за туризма
КСВТ	Консултативен съвет по въпросите на туризма
МИГ	Сдружение „Места инициативна група - Берковица и Годеч“
СВОМР	Стратегия за водено от общностите местно развитие
ЗС	Заинтересована страна
ТИЦ	Туристически информационен център

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

УВОД

Това проучване се извършва по задание на Сдружение „МИГ - Берковица и Годеч“, в изпълнение на административен договор № BG05SFOP001-2.009-0131-C01/ 27.12.2018 г. по проект № BG05SFOP001-2.009-0131, с наименование „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Целта на проучването на състоянието и механизмите на гражданско участие в провежданата до сега политика за развитие на туризма в общини Берковица и Годеч е да допринесе за пълноценно участие на гражданското общество и осигуряване на партньорство и координация с всички заинтересовани страни в процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на общински политики за развитие на туризма в общини Берковица и Годеч. Проучването включва и анализ на заинтересованите страни и тяхната готовност за участие в процесите на вземане на решение за формиране, изпълнение и мониторинг на политиките.

Специфичните цели, които си поставя проучването са:

- да се очертае текущото състояние и механизмите на гражданско участие в прилаганата политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч, като същевременно се подпомогне неговото подобряване.
- да бъдат идентифицирани заинтересованите страни от територията на общините Берковица и Годеч, които могат да бъдат включени при разработването и управлението на политиката за развитие на туризма.
- да се проведе съвместен анализ на заинтересованите страни (чрез подготовка и провеждане на анкетно проучване) за установяване на готовността им за участие, оцени нагласите и предпочитаните форми за включване на гражданското общество в обществените процеси.

Изпълнението ще подпомогне процеса на разработване на модел за гражданското участие в политиката за развитие на туризма.

Основни задачи:

1. Набиране на информация за използваните механизми на гражданско участие в общини Берковица и Годеч и анализ на данните:

- Разработване на формуляр за провеждане на стандартизирани интервюта;

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- Провеждане на стандартизирани интервюта с представители на двете общински администрации, граждани, бизнес, гражданско общество;
- Да се опише използваните механизми, начините за достъп, организациите отговорни за използваните механизми

2. Да идентифицира заинтересованите страни на територията на общини Берковица и Годеч свързани с формулирането, изпълнението и мониторинга на политиката за развитие на туризма.

3. Провеждане на анкетно проучване на заинтересованите страни за оценка на досегашното участие и тяхната готовност за активно включване в процесите на вземане на решение.

4. Изготвяне на SWOT анализ – от изпълнителя се очаква да анализира оценката на силните страни, да предложи мероприятия за преодоляване на негативните процеси и туширане на разкритите слаби страни.

Използваните методи на проучването са определени в заданието – събиране на количествена и качествена информация и документален анализ на събраните данни.

Резултатите от проучването и анализите не ангажират по никакъв начин Възложителя - Сдружение „Места инициативна група - Берковица и Годеч“.

НОРМАТИВНА БАЗА

Политиката за устойчиво развитие на туризма на територията на Република България се осъществява от Закон за туризма (ЗТ). Съгласно чл. 13 от ЗТ, „кметът на община, на чиято територия има изградени и функциониращи места за настаняване, създава консултативен съвет по въпросите на туризма“.

Функциите на консултативните съвети по въпросите на туризма, са определени в чл. 13, ал. 6 - „Консултативният съвет по въпросите на туризма:

1. обсъжда и одобрява програмата за развитие на туризма на територията на общината в съответствие с приоритетите на областната стратегия, маркетинговата стратегия на туристическия район и съобразно местните туристически ресурси и потребности и отчета за нейното изпълнение;

2. прави предложения до кмета на общината и дава становища по въпроси, свързани с развитието на туризма на територията на общината, включително за размера на туристическия данък и неговото разходване, и за членството на общината в съответната организация за управление на туристическия район“.

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

В настоящото проучване не се засяга темата за съгласуване на стратегическите документи в областта на развитието на туризма с местната общност, а само за предвидената в законодателството възможност за гражданско участие при формиране и прилагане на съответните политики.

Консултативният съвет по въпросите на туризма е такава възможност, предвидена в ЗТ, която предоставя възможност на кметовете на общините да включват в състава на консултативния съвет по въпросите на туризма равен брой представители на местната администрация, национални, регионални или общински музеи, от една страна, и на туристическите сдружения, вписани в Националния туристически регистър, и други физически и юридически лица, които имат отношение към развитието на туризма, от друга страна.

Разпоредбите на чл. 13 от ЗТ са изпълнени в двете общини Берковица и Годеч, като със заповед на кметовете са сформирани Консултативни съвети по въпросите на туризма.

Друга нормативна уредба, която може да регламентира участието на гражданския сектор в процесите на вземане на решение за формулиране, изпълнение и мониторинг на политики в областта на туризма са общинските наредби. За Общини Берковица и Годеч не са налични подобни нормативни актове. И двете общини обаче имат разработени актуални програми за развитие на туризма за своята територия. Липсват обаче цялостни стратегически документи – дългосрочни планове и стратегии. Програмите често касаят краткосрочен период от 1 година.

КОНСУЛТАТИВНИ СЪВЕТИ ПО ВЪПРОСИТЕ НА ТУРИЗМА

КСВТ са сформирани със заповеди на кметовете на общините Берковица и Годеч. Към момента това е единственият регламентиран със закон модел за участие на заинтересованите страни в политиката за развитие на туризъм. В Община Годеч съставът на съвета е от 3 члена, а в Община Берковица - 14 члена (1 председател и 13 члена), при спазване разпоредбите на чл. 13, ал. 3 от ЗТ. КСВТ заседава най-малко веднъж годишно, по предварително обявен дневен ред.

Съгласно Закона за туризма, Консултативният съвет по въпросите на туризма:

„1. обсъжда и дава предложения за програмата за развитие на туризма на територията на общината в съответствие с приоритетите на областната стратегия, маркетинговата стратегия на туристическия район и съобразно местните туристически ресурси и потребности и отчета за нейното изпълнение;

2. прави предложения до кмета на общината и дава становища по въпроси, свързани с развитието на туризма на територията на общината, включително за размера на

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

туристическия данък и неговото разходване, и за членството на общината в съответната организация за управление на туристическия район“.

ПОЛИТИКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА

Като говорим за политики за развитие на туризма трябва отново да споменем, че те са регламентирани със Закона за туризма (ЗТ), където е постановена йерархията на съгласуваност на национални, регионални и местни политики с цел постигане на синергия, допълняемост и надграждане на националната, регионалните и местни политики в изпълнение на Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г. Участието на гражданския сектор в закона не е застъпено, но не защото не е счтено за важно, а защото самият законодателен процес предвижда обществени обсъждания на проектите на нормативни актове и свободното изразяване на мнения и становища от заинтересованите страни в процеса на одобрението им.

На територията на общини Берковица и Годеч има стратегически документи, които третираят развитието на туризма и които са одобрени след провеждане на обществени обсъждания. Такава политика е застъпена в общинските планове за развитие на Община Берковица и Община Годеч за периода 2014-2020 г., както и в самата Стратегия за водено от общностите местно развитие на сдружение „Местна инициативна група Берковица и Годеч“, която е резултат от редица обществени обсъждания и фокус групи. Също така двете общини имат изготвени планове за развитие на туризма, които редовно се отчитат пред КСВТ, допълват и развиват.

Не е така застъпено участието на гражданите в процеса на провеждане на политиките на територията, както и в процесите на вземане на решения и мониторинг. Не е предвидена процедура за обществени обсъждания или представяне на резултатите от дейността на КСВТ или на самите общински администрации в изпълнение на общинските планове за развитие на туризма. Този факт е довел до латентност в отношенията на заинтересованите страни и институциите, като липсва каквато и да е инициатива за засилване на този процес.

67,5 на сто от анкетираните на територията на двете общини са запознати с наличието на местни политики за развитие на туризма, а 92,5 на сто считат за важно участието на гражданите, като заинтересовани страни, както на етап формулиране на политики, така и в процеса на тяхната реализация. Въпреки това едва 27,5 на сто от тях са участвали в тези процеси, извън служебните/трудовете правоотношения, въпреки че 40 на сто са запознати със съществуващи възможности за това, но не са се възползвали.

Фигура 1. Възможност за участие на заинтересованите страни

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

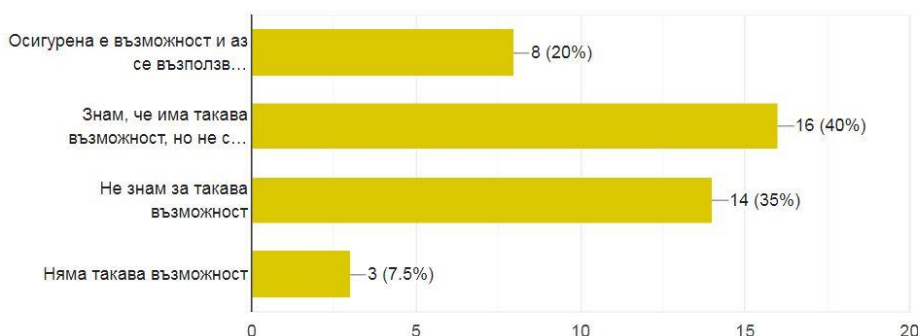
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Степента на осигуряване на възможност/достъп от отговорните власти/ за участие на заинтересовани страни в процеса на формиране на политики на местно и регионално ниво?

40 responses

Все още голяма част от активните граждани изявяват желание да участват в процесите на планиране и реализиране на политики за развитие на туризма, съгласно проведеното анкетно проучване. Съществува немалка група граждани, които обаче са скептични от ползите от своето участие (27.5 на сто), както и група напълно незаинтересовани от тези процеси – 7.5 на сто. Това обуславя необходимостта от модел за включване на тези групи в процесите, като се обърне внимание на мотивацията и спецификата на различните нагласи.

Показателни са отговорите на въпроса „Според вас, съществуват ли пречки, които ограничават степента на гражданската активност в процесите на планиране?“, на който 60 на сто от анкетираните отговарят положително. Мотивите за това са липса на информация за осъществяваните политики, липса на прозрачност, административни или бюрократични пречки, липса на инициативност от страна на гражданите и незаинтересованост от съответните политики, лошо управление и незачитане на мнението на обикновения гражданин.

АНАЛИЗ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Анализ на заинтересованите страни е процес на систематично събиране и анализиране на качествена информация, която да определя кои интереси трябва да се вземат предвид при разработването и/или прилагане на конкретни политики.

Заинтересованите страни в конкретното проучване са участници (лица или организации), които имат интерес от насърчаването на политиката за развитие на

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

туризма на територията на общини Берковица и Годеч. Те са определени чрез анкетно онлайн проучване, стандартизирани интервюта и експертно становище.

Анализът включва такива характеристики на заинтересованите страни, като познаване на политиката за развитие на туризма на територията на МИГ, интереси, свързани с тази политика, позиция за или против нея, потенциални коалиции с други заинтересовани страни и способност да се повлияе на процеса на формулиране или изпълнение на политиката.

Четири са основните въпроси, важни за анализа на заинтересованите страни: позицията на заинтересованите страни по въпроса за съществуващата политика, степента на влияние (власт), която притежават, нивото на интереси, което имат в конкретната политика, и групата / коалицията, към която принадлежат или могат разумно да бъдат свързани.

Фигура 2. Схема на анализ на заинтересованите страни

Степента на влияние зависи от количеството и вида на ресурсите и силата, която заинтересованата страна може да направи, за да популяризира своята позиция по отношение на реформата. Нивото на интерес или значимост е приоритетът и значението, което заинтересованите страни придават на областта на реформите.

Най-общо, тези характеристики сигнализират за способността на заинтересованите страни да блокират или насърчат реформите, да се присъединят към други формиращи коалиция за подкрепа или опозиция и да ръководят посоката/обсъждането на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

реформата. Следователно анализът на заинтересованите страни предоставя подробно разбиране за политическо, икономическо и социално въздействие на реформата върху заинтересованите групи, йерархията на влияние и влиянието между различните групи и действителните възприятия за реформата сред различните групи, които са важни за разглеждане на застъпниците на реформите.

ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Идентифицирането на заинтересованите страни е формулирано чрез анкетно проучване, проведено на територията на общини Берковица и Годеч, стандартизирани интервюта с представители на КСВТ и общински служители с ресор „Туризм“ и експертно становище от страна на изготвилите анализа.

В конкретния случай експертите са предложили в анкетната карта следните заинтересовани страни, които считат че имат отношение към политиките за развитие на туризъм на територията на двете общини:

- Хотелиери, къщи за гости
- Заведения за хранене и барове
- Търговци
- Общинска администрация
- Читалища
- НПО
- Гости на града/туристи
- Местен бизнес
- Други

Анкетното проучване определя като основни заинтересовани страни представителите на местния хотелиерски и ресторантски бизнес, следвано от останалите бизнес сектори (търговия и други), общинските администрации и туристите и гости на територията на МИГ. Представителите на НПО и читалищата са определени като слабо заинтересовани от развитието на политики за туризъм.

Фигура 3. Определяне на заинтересовани страни от анкетно проучване

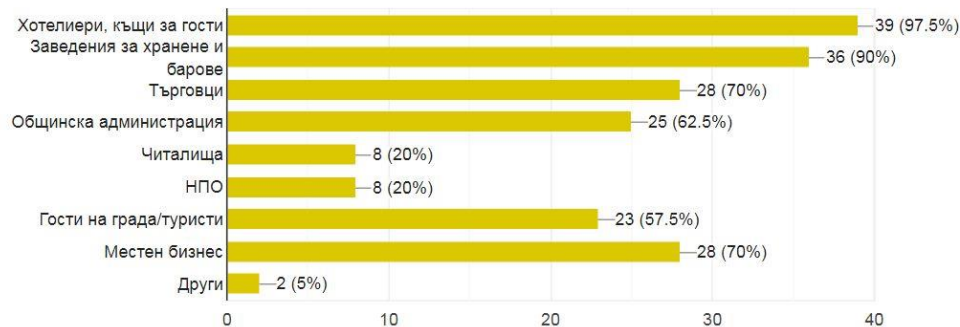
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Кои, според Вас, са заинтересованите страни при формиране и изпълнение на местните политики за туризъм във Вашата община?

40 responses

ПРИОРИТИЗАЦИЯ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Използвайки модела на оценка на интересите на заинтересованите страни по отношение на степен на влияние (ключови заинтересовани страни), определените в анкетното проучване заинтересовани страни са класирани както следва:

Таблица 1. Определяне на ключови заинтересованите страни

Име и роля на ЗС	Степен на важност (ниска, средна, висока)	Степен на подкрепа в момента (ниска, средна, висока)	Какво очакват от ЗС?	Какво е важно за ЗС?	Как ЗС може да блокира решенията?	Каква е стратегията за насърчаване на подкрепата от ЗС?
Собственици на хотели и заведения	висока	висока	Подкрепа	развитие на политика	липса на подкрепа участие	създаване на механизъм за участие
Търговци	средна	средна	Подкрепа	повече туристи	липса на подкрепа участие	създаване на механизъм за участие
Местен бизнес	ниска	ниска	активност			
Общинска администрация	висока	висока	активност	развитие на политика	липса на подкрепа участие	създаване на механизъм за участие
Туристи	висока	ниска		добри туристически	липса на участие	създаване на механизъм за

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ТИЦ	висока	висока	Подкрепа	услуги добри туристически услуги	участие създаване на механизъм за участие

* ЗС – заинтересована страна

От изведените предложения за стратегии за насърчаване на подкрепата от ЗС става ясно, че е необходимо разработване на комуникационен план за работа с тях, който да е включен в разработения модел за включването на гражданите в процесите по формулиране, реализиране и мониторинг на политиките за развитие на туризъм на територията на община Берковица и община Годеч.

Стандартизираните интервюта са проведени с 10 човека, представители на двете общински администрации и КСВТ. Всички те се определят като ЗС с висока степен на важност по отношение на формулиране и изпълнение на политиките за развитие на туризма, с висока подкрепа, с високи очаквания и със силно въздействие върху процесите. Резултатите са очаквани с оглед на факта, че **общинските администрации и КСВТ са основен двигател в изпълнение на нормативните изисквания по отношение на планиране, изпълнение и мониторинг на политиките за туризма**, овластени са да взимат решения и са задължени да отчитат резултатите от нея.

Таблица 2. Определяне на ключови заинтересованите страни, в резултат от стандартизирани интервюта

Име и роля на ЗС	Степен на важност (ниска, средна, висока)	Степен на подкрепа в момента (ниска, средна, висока)	Какво очакват от ЗС?	Какво е важно за ЗС?	Как ЗС може да блокира решенията?	Каква е стратегията за насърчаване на подкрепата от ЗС?
Собственици на хотели и заведения	висока	висока	подкрепа	развитие на политика	висока, формална активност	създаване на механизъм за участие

УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ

Участието на гражданите в провежданата до сега политика за развитие на туризма е регламентирано от една страна в КСВТ, където е предвидена възможност за включване на бранша, вкл. физически и юридически лица. Също така при формулиране на Стратегията за водено от общностите местно развитие гражданите са участвали в организирания от МИГ-Берковица и Годеч обществени обсъждания на необходимостта

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

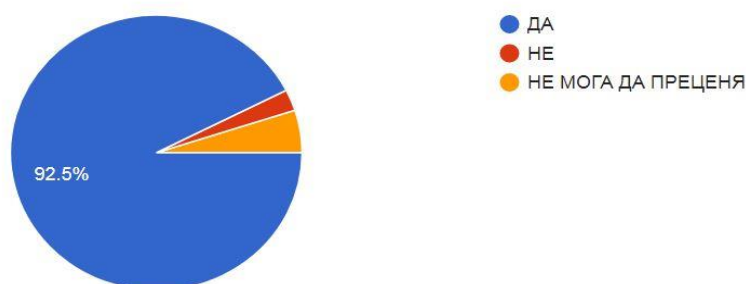
от мерки за подпомагане на развитието на туризма като важен сектор за територията. С гражданско участие са определени визията за развитие на територията и приоритетите на Стратегията, където туризмът е основополагащ.

Съгласно проведеното анкетно проучване над 50% от анкетираните са заявили интерес за участие в политиките за развитие на туризъм на територията, но едва 27,5% от анкетираните са участвали в подобен процес. Все пак важноста и смисълът от участие на гражданите както в процеса на формулиране, така и на етап реализация на политиките е оценен положително от 92,5 на сто от анкетираните.

Фигура 4. Участие на заинтересованите страни във формулиране и реализация на политиките за развитие на туризма

Мислите ли, че е важно/има смисъл, заинтересованите страни да участват както на етапа на формулиране на политики, така и на етапа на тяхната реализация?

40 responses

Анкетното проучване показва висока оценка на гражданите по отношение на важноста от участието на заинтересованите страни във всички етапи на формулиране и реализиране на политики в областта на туризма – 92,5 на сто, като 52,5 на сто считат, че най-важното участие е на общинско ниво.

Фигура 5. Ниво на планиране според ЗС

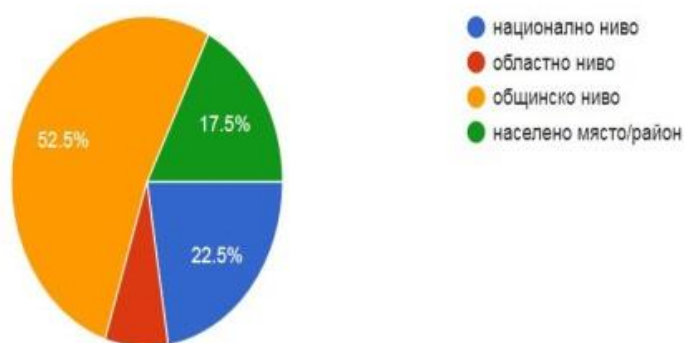
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Според Вас, на кое ниво на планиране е най-важно широкото участие на заинтересованите страни?

40 responses

Фигура 6. Подобряване на възможностите за участие на ЗС в процеса на планиране на политики

Провокирането на обществения интерес е определено като най-важна стъпка за подобряване възможностите за участие на заинтересованите страни в процеса на планиране на регионалните и местни политики за развитие на туризма. Вземането на решения в режим на обществена прозрачност е трета по важност възможност, определена от 37,5 на сто от анкетираните лица.

Изключително важно е наличие на регламентирани правила и участници в тези процеси, което следва да се въведе чрез нов модел, определено от 42,5 на сто от анкетираните.

Към момента на проучването обществените обсъждания, организирани с достъп на граждани е чрез публикуване на обяви в местните медии и поставяне на такива на таблото за обяви в двете общински администрации – Берковица и Годеч. Не случайно 35 на сто от анкетираните не са разбрали, че има някаква възможност да участват в тези процеса, а 7.5 на сто твърдят че няма такава възможност.

На запитване „Кои са според Вас най-подходящите/ефективни форми за включването на структурите на гражданското общество и бизнеса във формирането и изпълнението на местни политики?“ анкетираните са посочили интернет базирана платформа (75% от анкетираните), обществени обсъждания на ключови теми (57,5% от анкетираните),

---

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

създаване на консултативни/обществени съвети (50% от анкетираните), и в по-малка степен работни групи, фокус групи и провеждане на социологически проучвания по важни теми. Анкетираните са имали възможност за повече от един отговор, което е предпоставка за по-ефективна оценка на формите за включване на структурите на гражданското общество в процесите, поради разширения обхват на тези възможности, с цел достигане до по-голяма аудитория.

Фигура 7. Ефективни форми за включване на ЗС

Наблюдава се леко разминаване между отговорите на анкетираните лица по отношение на предложените форми за включване на структурите на гражданското общество, от една страна, и вече утвърдените и съществуващи към момента такива. Практически, анкетираните лица предлагат почти същите форми, с изключение на интернет базирани платформи. Този факт може да доведе до следните **изводи**:

- необходим е регламентиран и лесно изпълним и проследим механизъм за участие на гражданите, т.е, съществуващите механизми да не са формални,
- резултатите от получените предложения да бъдат ясно отразявани, реално да се гарантира ефикасност от участието на гражданите в процесите, за да се провокира техния интерес.

Предложението за регламентиране на тези процеси и прозрачност при вземане на решения вероятно е изразено именно чрез информационните технологии, чрез предложението за интернет базирана платформа за гражданско участие. Такава платформа би довела до по-лесна визуализация на процеса, до проследимост на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

действията на всички страни и до прозрачност при отразяване на предложенията и взетите решения.

SWOT АНАЛИЗ

Анализът на силните, слабите страни възможностите и заплахите (SWOT) е структуриран на база представените отговори от страна на анкетиранията лица и документалното проучване на наличните политики за развитие на туризъм, участието на гражданите в тях и начинът на популяризиране на процеса.

ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 АНКЕТНА КАРТА – ВЪПРОСИ

Анкетната карта е публикувана на адрес: <https://goo.gl/forms/C7EJKPYUd79heJvP2>, достъпна чрез интернет страницата на МИГ: <https://www.mig-bg.org/>.

1. Информирани ли сте за наличие на местна политика за развитие на туризъм във Вашата община?

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

2. Кои, според Вас, са заинтересованите страни при формиране и изпълнение на местните политики във Вашата община?
3. Мислите ли, че е важно/има смисъл, заинтересованите страни да участват както на етапа на формулиране на политики, така и на етапа на тяхната реализация?
4. Вие, участвали ли сте досега в процес на изготвяне на някои от плановите документи в общината, в качество различно от служебно?
5. Степента на осигуряване на възможност/достъп от отговорните власти за участие на заинтересовани страни в процеса на формиране на политики на местно и регионално ниво?
6. В каква степен оценявате интереса/ активността на заинтересованите страни от участие в процесите на планиране на регионалното и местното развитие?
7. Според вас, съществуват ли пречки, които ограничават степента на гражданската активност в процесите на планиране?
8. Според вас, посочете три основни пречки за участие на гражданите в процеса на формулиране и изпълнение на регионални и местни политики?
9. Как бихте оценили ефективността на участието на заинтересованите страни в процесите на планиране? /по скалата от 1 до 5, като 1 е най-ниска ефективност, а 5 е най-висока/
10. Как биха могли да се подобрят възможностите за участие на заинтересованите страни в процеса на планиране на регионалното и местното развитие?
11. Според вас на кое ниво на планиране е най-важно широкото участие на заинтересованите страни?
12. Кои са според Вас най-подходящите/ефективни форми за включването на структурите на гражданското общество и бизнеса във формирането и изпълнението на местни политики?

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

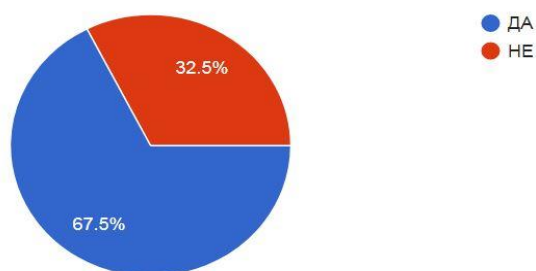

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 ГРАФИКА НА ПОЛУЧЕНИ ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИТЕ ОТ АНКЕТНА КАРТА

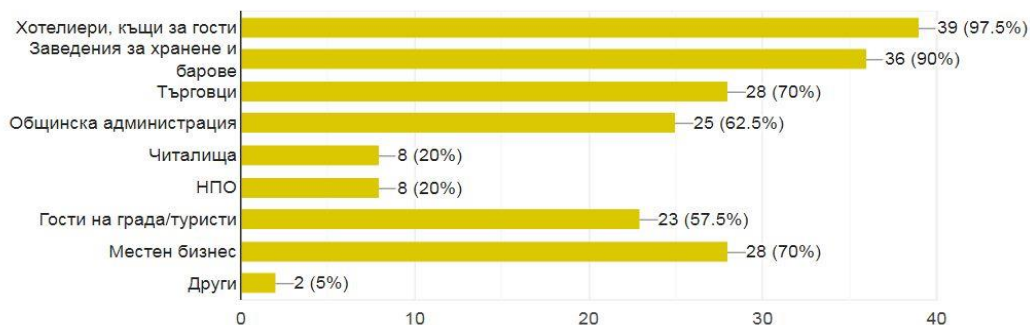
Информирани ли сте за наличие на местна политика за развитие на туризъм във Вашата община?

40 responses

Кои, според Вас, са заинтересованите страни при формиране и изпълнение на местните политики за туризъм във Вашата община?

40 responses

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

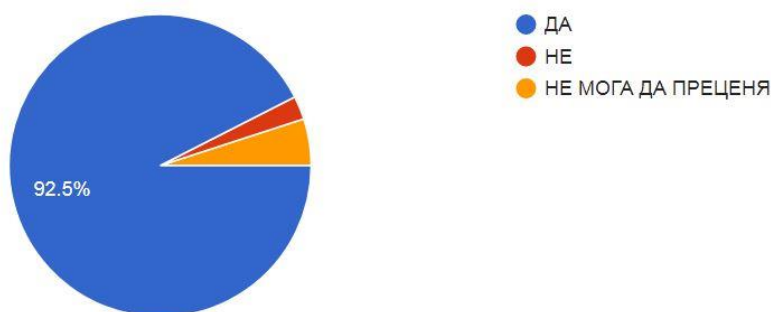
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

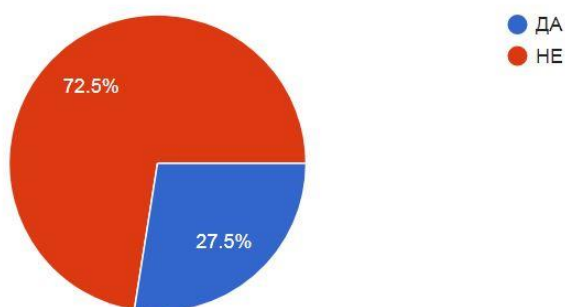
Мислите ли, че е важно/има смисъл, заинтересованите страни да участват както на етапа на формулиране на политики, така и на етапа на тяхната реализация?

40 responses

Вие, участвали ли сте досега в процес на изготвяне на някои от плановите документи в общината, в качество различно от служебно?

40 responses

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

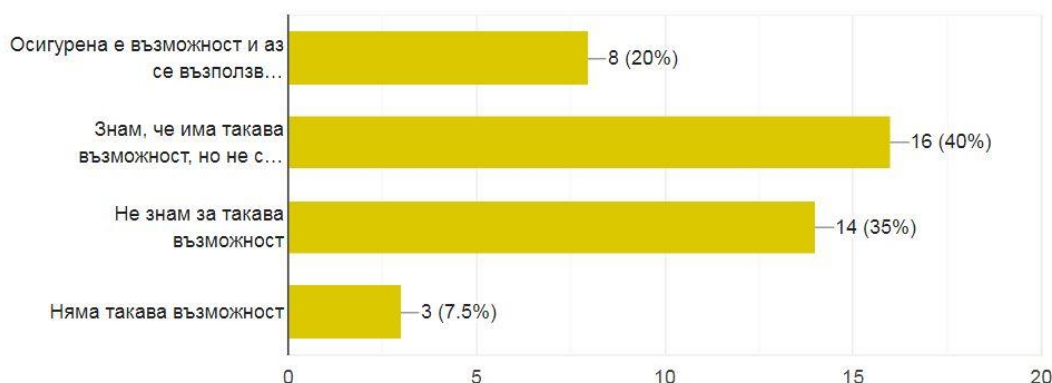
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

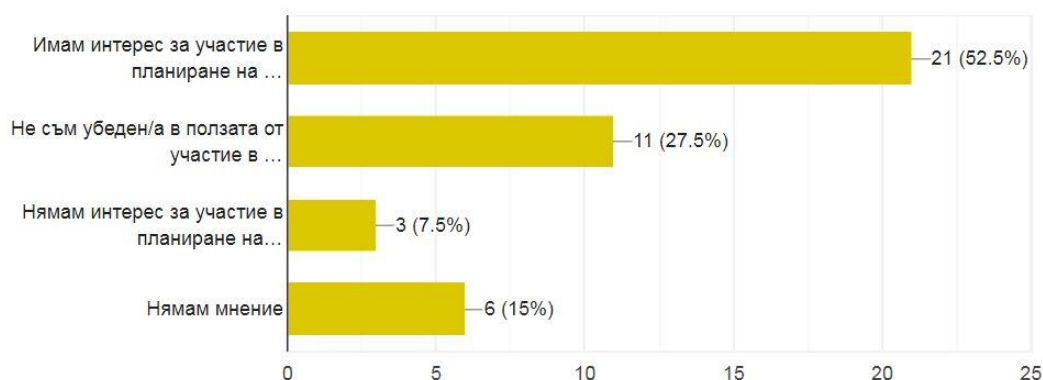
Степента на осигуряване на възможност/достъп от отговорните власти/ за участие на заинтересовани страни в процеса на формиране на политики на местно и регионално ниво?

40 responses

В каква степен оценявате интереса/ активността на заинтересованите страни за участие в процесите на планиране на регионалното и местното развитие?

40 responses

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

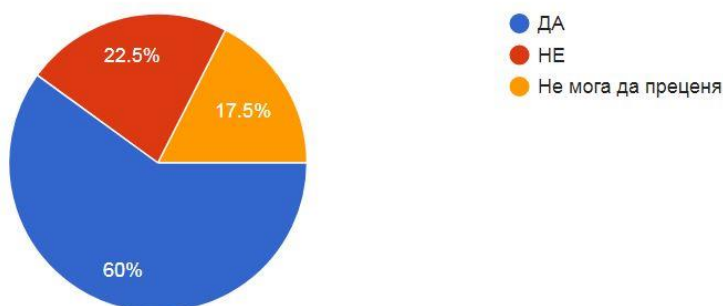
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Според вас, съществуват ли пречки, които ограничават степента на гражданската активност в процесите на планиране?

40 responses

Според Вас, посочете три основни пречки за участие на гражданите в процеса на формулиране и изпълнение на регионални и местни политики?

Липсва информация, няма прозрачност и никаква отчетност

Липса на информация, преплитане на интереси, иска активност

не мога да изброя

слаба информираност на гражданите за участие

1. Липса на инициативност на гражданите;
2. Недостатъчна информираност за възможността на участие;
3. Недоверие

Няма достатъчно интерес

Незаинтересованост на гражданите, липса на гражданска позиция и слаба активност

Няма пречки. Който има интерес може да се включи.

Незаинтересованост

Не се провеждат обществени дискусии, ако изключим една среща годишно между общ. власти с местни хотелиери, която смятам, че е проформа. Ако се реши да се организира някакво мероприятие, ще бъде в удобно (работно) време на общинските служители, а не в удобно такова за работещите граждани!

Незачитане мнението на гражданите; и много други

Липса на информация

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Липса на интерес
Бюрократия, не достатъчна компетентност и информираност на гражданите, непознаване на нормативната уредба в бранша
Не мога да преценя
Нисък интерес, незаинтересованост, липса на финансови средства
Нисък интерес, незаинтересованост, липса на финансови средства
Незаинтересованост; липса на съвместна работа между туристическия бизнес; незнание
Липсата на вяра, че гражданите ще бъдат чути, слабата комуникация на властите чрез различните канали /например сайта на общината/, забавянето или неосъществяването на ключови проекти
Липса на доверие, наличие на корупция,
Административни
Неинформираност
Няма прозрачност
Не мога да преценя
Слаба активност, малка заинтересованост и ограничена информираност
Незаинтересоваността
няма
Неясна и постоянно променяща се нормативна база. Корупция. Общинските служители са най-великите, колят, бесят.
Няма пречки
Липса на заинтересованост поради проблемите на оцеляването ,което води и до апатия
Липса на информация, на активност и на ефект
Властта, общините
Властта, общините
Местното управление
По-скоро неосведомеността им че имат това право е главната пречка.
Лошо управление на местно ниво, незаинтересованост и некомпетентност отстрана на Общината и на нейните жители
Незаинтересованост от страна на гражданите; Ниска информираност.

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

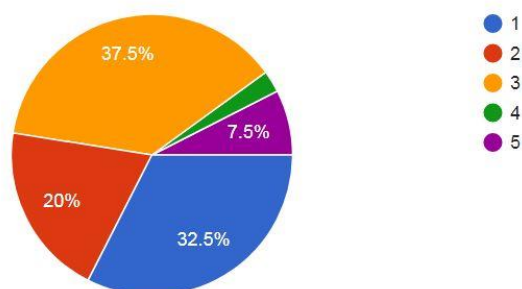
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

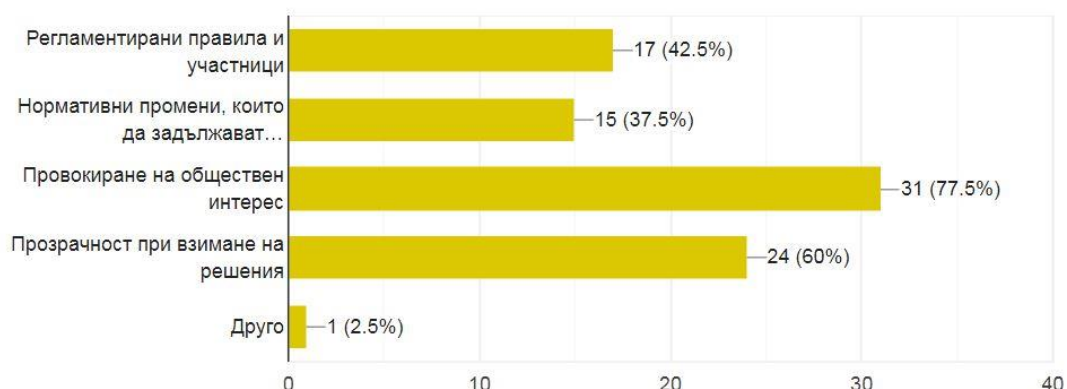
Как бихте оценили ефективността на участието на заинтересованите страни в процесите на планиране? /по скалата от 1 до 5, като 1 е най-ниска ефективност, а 5 е най-висока/

40 responses

Как биха могли да се подобрят възможностите за участие на заинтересованите страни в процеса на планиране на регионалните и местните политики?

40 responses

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

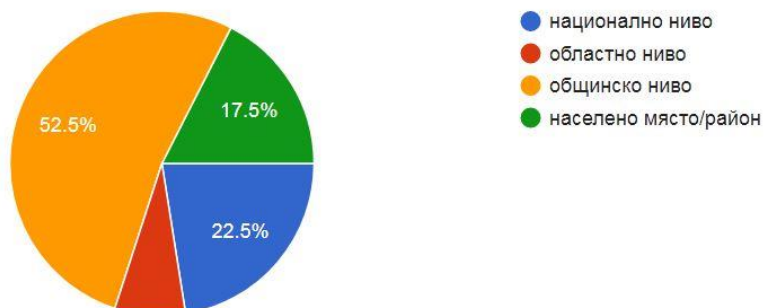
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

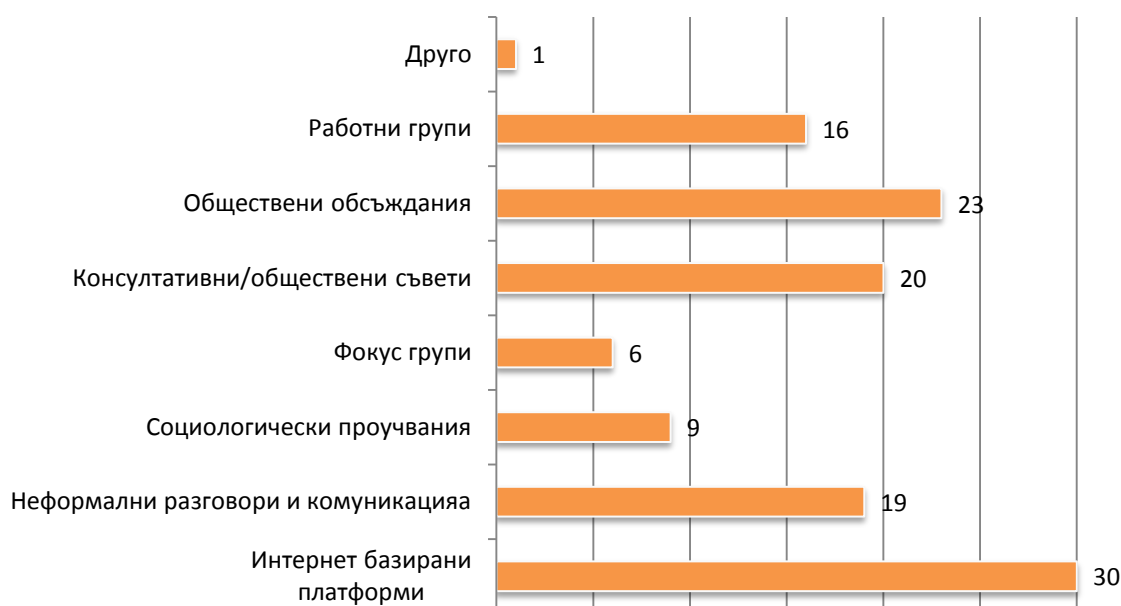
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Според Вас, на кое ниво на планиране е най-важно широкото участие на заинтересованите страни?

40 responses

Кои са според Вас най-подходящите/ефективни форми за включване на структурите на гражданското общество и бизнеса във формирането и изпълнението на местни политики?

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 СТАНДАРТИЗИРАНИ ВЪПРОСИ ЗА ИНТЕРВЮТА

Проучване и анализ на състоянието и механизмите на гражданско участие в провежданата до сега политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч. Анализ на заинтересованите страни и тяхната готовност за участие в процесите на вземане на решение за формиране и изпълнение на политиката в областта на туризма в двете общини

Стандартизирани въпроси

1. Моля представете се – име, професия/сектор на заетост/качество (например представител на администрация, фирма, работодател, други/ адрес)
2. Бихте ли се определили като заинтересована страна по отношение на местната политика за развитие на туризъм на територията на общини Берковица и Годеч?
3. Как определяте Вашата заинтересованост по отношение развитието на политики в областта на туризма на територията на общини Берковица и Годеч? (например като оферент на услуги в сектора на туризма, пряк ползвател, като представител на администрация, като гражданска позиция, като турист, собствен бизнес в общината, други) – например силно заинтересован/а, средно заинтересован/а или слабо заинтересован/а и посочете защо.
4. Запознати ли сте с местните политики за развитие на туризма във Вашата община – например стратегии за развитие на туризма, планове за действие, местни наредби, правилници или действащи организации (клубове, работни групи, фокус групи, други)?
5. Какво е Вашето мнение по отношение на наличните местни политики за развитие на туризма в двете общини?
6. Запознати ли са с тях местните заинтересовани страни?
7. Въвлечени ли са в достатъчна степен при формулиране на политиките или процесът е формализиран? Има ли активна дейност от тяхна страна?
8. Считате ли, че Вашето участие би допринесло по някакъв начин при формулиране и/или прилагане на местните политики за развитие на туризма? Считате ли за важно, от Ваша страна, да участвате и считате ли за важно за местните власти да Ви привлекат като участник? Как определяте Вашата позиция като възможност да повлияе при взимане на решения в тази област?

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

9. Считате ли за възможно Вие, или Вашата организация, да може да блокира или да повлияе сериозно на процеса по взимане на решения или при изпълнение на политики за развитие на туризма на местно ниво? Моля дайте информация защо.
10. Считате ли че Вие, или Вашата организация, могат да допринесат за популяризиране и маркетинг на туристическите продукти и политики на територията, в която оперирате?
11. Възможно ли е Вие и представители на други заинтересовани страни от територията да се обедините с обща позиция ЗА или ПРОТИВ дадено предложение/политика в областта на туризма на територията на двете общини? Възможни ли са неформални коалиции по интереси с Ваше участие на територията, които да оказват сериозно влияние при вземане на решения в областта на туризма, повлияни от общи интереси? Моля дайте пояснения.
12. Какво според Вас е съществуващото подреждане по значимост/съществуващата йерархия на заинтересованите лица в областта на формулиране на политики в туризма? Можете да включвате както национални, регионални и местни власти, така и всички останали заинтересовани страни според Вас. Кой са най-важните участници в процеса, които формират и взимат решенията?
13. Считате ли съществуващите политики за развитие на туризма на местни и национално ниво за адекватни и продуктивни и защо?
14. Какви са Вашите предложения за реформа/промяна/надграждане на съществуващите политики в областта на туризма на територията на Вашата община и как предлагате те да бъдат осъществени?
15. Кой са според Вас най-подходящите/ефективни форми за включването на структурите на гражданското общество и бизнеса във формирането и изпълнението на местни политики? Моля дайте конкретни предложения.
16. Моля да самоопределите Вашата позиция по отношение на следната група заинтересовани страни:
  - **Вие сте Организатори:** Заинтересовани страни, които са от особена важност за политиката за реформа като приоритет и чиито действия могат да окажат въздействие върху изпълнението на политиката;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- **Вие сте Защитници:** Заинтересовани страни, които отдават висок приоритет на политиката за реформи, но чиито действия не могат да окажат въздействие върху изпълнението на политиката;
- **Вие сте Латентни:** Заинтересованите страни, чиито действия могат да повлияят на прилагането на политиката за реформи, но които придават по-малък приоритет на тази политика;
- **Вие сте Апатични:** Заинтересовани страни, чиито действия не могат да повлияят на изпълнението на политиката за реформи и които придават нисък приоритет на тази политика.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4 АНАЛИЗ НА ОТГОВОРИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИ ИНТЕРВЮТА

Община Берковица	Община Годеч
Димитринка Цветкова, специалист „Земеделие, гори и сътрудник ТИЦ“, представител на НПО - Регионално движение за развитие на туризма „Северозападен Балкан“	Милена Димитрова – специалист „Търговия и туризъм“, Общинска администрация Годеч
Д-р Ивайло Пешков – директор на Музеен комплекс - Берковица	Надя Лазарова - собственик на ресторант „Бунаръ“
Мая Каменова – младши експерт „Туризм“, Общинска администрация Берковица	Надя Тодорова – директор на дирекция „СДОКМРТ“, Общинска администрация Годеч
Паулина Харалампиева – младши експерт „Европейско финансиране, програми и проекти“, Общинска администрация Берковица	
Радослав Найденов – заместник кмет, Общинска администрация Берковица	
Ваня Каменова - инженер, сектор Горско стопанство, представител на НПО, общински съветник, член на консултативния съвет по туризъм към Община Берковица	
Петър Якимов - собственик и управител на фирма, извън	

Това проучване се извършва по проект № BG05SFOP001-2.009-0131 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, управление и мониторинг на местната политика за развитие на туризма на територията на общини Берковица и Годеч“ се осъществява с финансовата подкрепа на ОПДУ, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

туристическия сектор, Общински съветник в Общински съвет- Берковица

Стандартизираните въпроси, поставени пред интервюираните лица, са база за преценяване на позициите от страна на КСВТ и други представители на туристическия бранш и граждански организации, от гледна точка на основните въпроси, важни за анализа на заинтересованите страни: позицията на заинтересованите страни по въпроса за съществуващата политика, степента на влияние (власт), която притежават, нивото на интереси, което имат в конкретната политика, и групата / коалицията, към която принадлежат или могат разумно да бъдат свързани.

От представените отговори става ясно, че всички интервюирани еднозначно се определят като група заинтересовани страни „Организатори“ и „Защитници“. Това е разбираемо от гледна точка на това, че представителите на КСВТ, други общински структури с подобен на туризма ресор и представителите на туристическия бранш, които са включени пряко в процеса, биха се идентифицирали като двигател на този процес. В този смисъл тази целева група не би трябвало да подлежи на бъдещи усилия за включване в процеса на вземане на решение за формиране и изпълнение на политиката в областта на туризма в двете общини, а напротив, да участват с консултативни функции, да се вслушват в предложенията на гражданите чрез подходящ механизъм, който от една страна да регламентира това участие, а от друга да гарантира обратна връзка и приемственост на постъпилите предложения.